

Oppimisen tuki Porin lukiossa

Tämä käsikirja on laadittu osana Opetushallituksen rahoittamaa Konsti – oppimisen tuen kehittäminen lukiokoulutuksessa -kehittämishanketta.

Sisälllys

Esipuhe	1
1 Roolit ja vastuut	2
2 Työryhmät.....	4
3 Tuen tarpeen tunnistaminen ja arviointi	5
4 Tuen piiriin ohjautuminen.....	7
5 Tuen muodot.....	9
5.1 Plussaope-toimintamalli.....	10
5.2 Paja- ja tutortoiminta	12
5.2.1 Pajatoiminta.....	12
5.2.2 Opiskelijatutorit oppiainepajoissa	15
5.3 Interventiojakso.....	16
5.4 Verkko-opinnot ja itsenäiset suoritukset	17
5.5 Yksilömuotoinen tukiopeus.....	18
5.6 Erityisopettajan tuki lyhyen matematiikan opiskelijoille.....	18
6 Tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen	19
7 Oppimisen tuen opintojaksot	19
8 Toiminnan arviointi ja kehittäminen	24
Versiohistoria.....	25
Liitteet.....	26
Liite 1 Oppimisen tuen käsikirja	26
Liite 2 Ohjauksen käsikirja	32
Liite 3 Ryhmänohjaajan opas	40
Liite 4 Ryhmänohjaajan haastattelupohja	47

Esipuhe

Tämä käsikirja on laadittu tukemaan oppimisen tuen järjestämistä Porin lukiossa. Käsikirjan tavoitteena on tarjota lukijalle kokonaiskuva siitä, kuinka tuen tarvetta kartoitetaan ja kuinka tukitoimia järjestetään Porin lukiossa. Dokumentti käsittelee muun muassa oppimisen tukeen liittyviä vastuita, tuen tarpeen arviointia sekä yksilö- ja ryhmämuotoisia tukimuotoja, kuten paja- ja tutortoimintaa.

Käsikirjan tarkoituksena on toimia toimintaa ohjaavana elävänä asiakirjana ja henkilöstön työkaluna, jonka avulla voidaan seurata, arvioida ja kehittää oppimisen tuen käytänteitä ja toimintamalleja. Sitomalla käsikirjassa kuvattu toiminta Porin lukion laadunhallintaan varmistetaan, että oppimisen tuki Porissa vastaa aina parhaalla mahdollisella tavalla opiskelijoiden tarpeisiin.

Porissa 20. toukokuuta 2025

Erja Kuusisto
Jenni-Maija Aappola
Maarit Halme-Hiltunen
Sanna Hohkuri
Ilona Koivisto
Eija Liesmäki
Konsta Kivistö

Konsti-kehittämishankkeen oppimisen tuen kehittämistyöryhmä

Tämä opas on julkaistu CC-BY-lisenssillä.

1 Roolit ja vastuut

Erityisopettaja

Erityisopettaja tekee lukiseulonnat kaikille ensimmäisen vuoden opiskelijoille ja tarvittaessa yksilölliset lukitestaukset, joiden perusteella suunnitellaan tarvittava oppimisen tuki opiskelijan lukio-opintoihin ja laaditaan erityisjärjestelylausunnot esim. ylioppilastutkintoa varten.

Erityisopettaja ohjaa opiskelijoita löytämään itselleen sopivia opiskelutekniikoita ja oppimisen tapoja. Hän pitää oppimista ja opiskelutaitoja tukevaa OP03-opintojaksoa ja on mukana eri oppiaineiden tukipajoissa. Lisäksi hän tekee tiivistä yhteistyötä aineenopettajien, opinto-ohjaajien ja opiskeluhuollon kanssa varmistaakseen, että opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen. Tavoitteena on auttaa opiskelijoita selviytymään opinnoistaan ja löytämään oma tapansa oppia.

Tarkemmin erityisopettajan roolia oppimisen tuessa on kuvattu lukion opetussuunnitelmassa sekä muissa Porin lukion toimintaa ohjaavissa käsikirjoissa ja oppaissa, kuten Oppimisen tuen käsikirjassa. Kyseiseen käsikirjaan voi tutustua tämän dokumentin liitteistä.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja ohjaa ja seuraa opiskelijoita henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemisessä, noudattamisessa ja päivittämisessä sekä seuraa opiskelijoiden opintojen etenemistä ryhmänohjaajan ohella. Opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman ja jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Jälkiohjausta on saatavilla vuoden ajan lukiosta valmistumisen jälkeen.

Opinto-ohjaus sisältää yksilö- ja pienryhmäohjausta sekä opinto-ohjauksen opintojaksojen opettamista. Opinto-ohjaaja tekee yhteistyötä ryhmänohjaajien, aineenopettajien, erityisopettajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön kanssa.

Tarkemmin opinto-ohjaajan roolia oppimisen tuessa on kuvattu lukion opetussuunnitelmassa sekä muissa Porin lukion toimintaa ohjaavissa käsikirjoissa ja oppaissa, kuten Ohjauksen käsikirjassa. Kyseiseen käsikirjaan voi tutustua tämän dokumentin liitteistä.

Ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaaja seuraa opetusryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä mm. seuraamalla poissaoloja, kurssivalintoja, opintopisteiden kertymistä ja myöhästymisiä. Lisäksi hän seuraa opiskelijoiden yo-tutkinto-oikeuden saavuttamista sekä ohjaa omalta osaltaan heitä yo-asioissa.

Ryhmänohjaaja tapaa ohjausryhmänsä opiskelijoita säännöllisesti ryhmänohjauksissa sekä keskustelee opiskelijoidensa kanssa henkilökohtaisesti ensimmäisenä lukiovuonna ja aina tarvittaessa myöhemminkin. Mikäli opiskelijan kurssit keskeytyvät, hän saa kurssista puutteellisen suorituksen tai arvosanan 4, ryhmänohjaaja ohjeistaa jatkotoimista.

Ryhmänohjaaja vastaa kodin ja koulun välisestä yhteydenpidosta. Mikäli ryhmänohjaajalla herää huoli opiskelijasta, hän keskustelee opiskelijan kanssa. Tarvittaessa ryhmänohjaaja on yhteydessä opiskelijan kotiin tai ohjaa opiskelijan opinto-ohjaajan, erityisopettajan, kuraattorin, terveydenhoitajan tai koulupsykologin vastaanotolle. Tilanteen vaatiessa ryhmänohjaaja kokoaa moniammatillisia palaverieita, joissa päätetään jatkotoimenpiteistä. Ryhmänohjaaja varmistaa, että jokainen opiskelija saa tarvitsemansa tuen ja ohjauksen.

Ryhmänohjaajalla on tärkeä rooli opiskelijoiden ryhmäyttäjänä. Hänen tulee kiinnittää huomiota yksinäisiin opiskelijoihin ja on hyvä keskustella omien opiskelijoidensa kanssa myös vapaamuotoisesti eri tilanteissa.

Tarkemmin ryhmänohjaajan roolia oppimisen tuessa on kuvattu lukion opetussuunnitelmassa sekä muissa Porin lukion toimintaa ohjaavissa käsikirjoissa ja oppaissa, kuten RO-oppaassa. Kyseiseen oppaaseen voi tutustua tämän dokumentin liitteistä.

Aineenopettaja

Aineenopettajan vastuulla on ohjata ja tukea opiskelijaa oman aineensa opinnoissa, esimerkiksi opiskelutaidoissa. Hän havainnoi koko opintojakson ajan opiskelijan edistymistä ja mahdollisia haasteita suoriutua aineen opinnoissa.

Opettaja voi eriyttää oppitunnin aikana opiskelijoita antamalla opiskelijoille eritasoisia tehtäviä. Aineenopettajan apuna voi oppitunnilla olla samanaikaisopettaja, joka voi olla kyseisen aineen opettaja tai erityisopettaja. Mikäli opiskelijalla ilmenee lisätuen tarvetta, aineenopettaja ohjaa opiskelijaa tarjolla oleviin tuen muotoihin, kuten oppiainepajoihin. Aineenopettaja voi tarvittaessa antaa opiskelijalle myös yksilöllistä tai pienessä ryhmässä tapahtuvaa tukiopetusta. Oppimisvaikeuksissa aineenopettaja konsultoi erityisopettajaa.

Tarkemmin aineenopettajan roolia oppimisen tuessa on kuvattu lukion opetussuunnitelmassa sekä muissa Porin lukion toimintaa ohjaavissa käsikirjoissa ja oppaissa, kuten Oppimisen tuen käsikirjassa.

2 Työryhmät

TEHO-ryhmä

- koollekutsujana opiskeluhuollosta vastaava vararehtori
- ryhmän kokoonpano: opiskeluhuollosta vastaava vararehtori, ryhmänohjauksesta vastaava vararehtori, aikuislukion vararehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat
- ryhmä kokoontuu noin 75 minuutin ajan kerran periodissa
- ryhmä ei käsittele yksittäisten opiskelijoiden asioita, vaan tarkoituksena on pohtia moniammatillisia asioita, jotka liittyvät ajankohtaisiin, koulumaailmaa sivuaviin ilmiöihin sekä yleisellä tasolla opiskelijoiden ohjaamiseen ja tukemiseen. Pyrkimyksenä on lisätä kaikkien ryhmän jäsenten tietoutta asioista, joista heillä voi olla hyötyä työssään opiskelijoiden kanssa.
- ryhmässä keskustellaan vapaamuotoisesti ryhmäläisten esiin tuomista aiheista. Ryhmässä vierailee myös asiantuntijavieraita kertomassa omasta toimenkuvastaan, jotta ryhmäläisten on helpompi ohjata opiskelijoita kyseisten toimijoiden palveluiden pariin tarvittaessa. Esimerkkejä vierailijoista:
 - oppivelvollisuuskordinaattori
 - koululääkäri
 - etsivän nuorisotyön työntekijät
 - sovittelutoimiston edustaja.

Hyvinvointiryhmä ”Hyry”

- hyvinvointiryhmä edustaa yhteisöllistä opiskeluhoitoa, jonka tarkoituksena on parantaa koulun turvallisuutta, viihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä sekä edistää kouluyhteisön hyvinvointia
- hyvinvointiryhmä ei käsittele yksittäisten opiskelijoiden asioita
- työryhmä asettaa toiminnalleen lukuvuosittaiset tavoitteet
- ryhmän jäsenistö vaihtuu osittain vuosittain, mutta siihen kuuluvat aina opiskeluhuollosta vastaava vararehtori (pj), rehtori, kuraattori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, psykologi, yhteisöpedagogi, vuosiluokkien vastuuryhmänohjaajat (3) sekä useita opiskelijakunnan edustajia, jotka opiskelijakunnan hallitus on nimennyt
- ryhmään voidaan kutsua asiantuntijavieraita tarvittaessa
- Hyry kokoontuu kerran periodissa noin 75 minuuttia tiistai-aamuisin, jolloin opiskelijoilla ei ole oppitunteja
- Hyryssä käsiteltävistä asioista sopivat opiskeluhuollosta vastaava vararehtori, rehtori ja sihteeri. Toiveita käsiteltävistä asioista voivat esittää myös muut ryhmän jäsenet. Sihteeri lähettää ryhmän jäsenille kutsun esityslistoineen Wilmassa.

Ohjaus ja oppimisen tuki -teemaryhmä

- teemaryhmässä käydään läpi oppilaitoksen ajankohtaisia ohjaukseen ja oppimisen tukeen liittyviä asioita
- ryhmä asettaa toiminnalleen lukuvuosittaiset tavoitteet, jotka rehtori ja teemaryhmän puheenjohtaja vahvistavat
- ryhmä koostuu erityisopettajista, opinto-ohjaajista ja aineenopettajista
- kokoontuu kerran periodissa tiimijalla

3 Tuen tarpeen tunnistaminen ja arviointi

Tuen tarpeen tunnistaminen

Tärkeimmässä roolissa tuen tarpeen tunnistamisessa ovat opiskelija itse, ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja. Tuen tarvetta arvioivat myös aineenopettajat, erityisopettajat sekä opiskeluhuollon jäsenet.

Mistä tuen tarpeen tunnistaa?

- tehtäviä jää rästiin
- opiskelija ei ymmärrä tehtävänantoja
- opiskelija ei osaa tai viitsi lukea kirjallisia ohjeita tai ymmärtää ne väärin
- poissaolot
- ryhmänohjaajan ja/tai opinto-ohjaajan havainnot: kurssimäärä laahaa jäljessä, arvosanat K, P ja 4, poissaolot
- lukivaikeus
- mielenterveyden haasteet
- käytöshäiriöt
- nepsy-haasteet
- opiskelijan oma yhteydenotto tai huoltajan yhteydenotto ja tarpeen ilmaisu.

Tuen tarpeen arviointi

Porin lukiossa tuen tarvetta arvioidaan lukio-opintojen alussa perusopetuksesta saatujen tietojen pohjalta ja opintojen aikana jatkuvan näytön perusteella.

Aineenopettajat arvioivat opiskelijoiden osaamista ja tuen tarvetta lukio-opintoihin valmistavalla perehdytysopintojaksolla sekä oman oppiaineensa ensimmäisillä opintojaksoilla. Esimerkiksi matematiikan opintojaksoilla opettajat seuraavat opiskelijoiden osaamista aihepiirikohtaisesti ja ohjaavat heitä tuen piiriin tarvittaessa.

Erityisopettajat kartoittavat opiskelijoiden lukivalmiuksia esimerkiksi opinto-ohjauksen ensimmäisellä opintojaksolla suoritettavan lukiseulan perusteella.

Ryhmänohjaajat pitävät syyslukukaudella ensimmäisen vuoden opiskelijoille RO-haastattelut, joissa opiskelija voi itse ottaa esille tuen tarpeen. Myös huoltajan kautta voi tulla tietoa opiskelijan oppimisen haasteista.

Lukiokoulutuksen eri rooleissa toimivat henkilöt voivat arvioida tuen tarvetta myös tiedolla johtamisen työkaluin (Primus-datapohjainen oppimisanalytiikka).

Tuen tarpeen alkukartoitukset

Oppimisen tuen tarvetta kartoitetaan ensimmäisillä opinto-ohjauksen opintojaksoilla OP01 Minä opiskelijana, OP07 Valmiuksia lukio-opintoihin ja OP08 Kohti suomenkielisiä lukio-opintoja. Opiskelijoiden osaamista voidaan arvioida näillä opintojaksoilla esimerkiksi seuraavilla testeillä:

- lähtötasotesti matematiikassa
- luku- ja kirjoitustaidon testi äidinkielessä
- kielten osaamista mittaavat testit englannissa sekä ruotsissa
- digilukiseula
- tieto- ja viestintäteknologisia taitoja kartoittava testi
- suomen kielen testi vieraskielisille opiskelijoille.

Osaamisen ja tuen tarpeen alkukartoitusta tehdään lisäksi oppiaineiden ensimmäisillä opintojaksoilla. Tarvittaessa aineenopettajat ohjaavat opiskelijan lisätuen piiriin ja seuraavat tuen tarvetta säännöllisesti.

Primus-data-analytiikka

Porin lukiossa hyödynnetään opintojen etenemisen seurannassa ja oppimisen tuen tarvetta arvioitaessa lukiokoulutuksen eri rooleille tuotettuja tiedolla johtamisen raportteja eli analytiikkanäkymiä. Näkymiin tuodaan mm. nivelvaiheen yli tuki- ja arviointitietoa, jonka avulla lukion henkilöstö kykenee arvioimaan kunkin opiskelijan tuen tarvetta heti opintojen alussa niin yleisellä tasolla kuin oppiaineittain. Eri rooleissa toimivat henkilöt, kuten rehtorit ja ryhmänohjaajat, voivat käyttää analytiikkatyökalua jatkuvassa seurannassa.

Analytiikkanäkymien tietoja, kuten poissaoloja ja hylättyjä arvosanoja, voidaan suodattaa ryhmittäin, opiskelijoittain ja oppiaineittain.

4 Tuen piiriin ohjautuminen

Henkilökohtaiset keskustelut opiskelijan kanssa

Jokaisella opettajalla on velvollisuus puuttua tilanteeseen, mikäli hänellä herää huoli opiskelijasta. Huomion tehnyt opettaja keskustelee opiskelijan kanssa tämän tilanteesta ja ohjaa hänet tarvittaessa eteenpäin sekä välittää tiedon asiasta opiskelijan ryhmänohjaajalle.

Ryhmänohjaajan haastattelut

Ensimmäisen vuoden ryhmänohjaaja haastattelee oman ohjausryhmänsä opiskelijat ensimmäisen syyslukukauden aikana. Tarvittaessa ryhmänohjaaja ohjaa opiskelijan tuen piiriin. Näiden nk. RO-haastatteluiden tarkoituksena on parantaa ryhmänohjaajien opiskelijatuntemusta.

Haastatteluiden tueksi on olemassa erillinen haastattelupohja (liite 4), jota ryhmänohjaaja voi halutessaan hyödyntää. Haastatteluihin varataan n. 20 minuuttia opiskelijaa kohden.

Vertaiskeskustelut

Vertaiskeskustelut ovat opettajien välisiä palavereja opiskelijoista ja heidän tuen tarpeistaan. Vertaiskeskusteluja pidetään myös oppilaitoksen yleisistä linjauksista opinto-ohjaajien, erityisopettajien ja aineenopettajien kesken, jotta opiskelijat saavat tasalaatuista opetusta, ohjausta ja oppimisen tukea.

Opiskelija- ja huoltajapalaverit

Opiskelijapalaveriksi kutsutaan tapaamista, jossa opiskelijaa koskevaa asiaa käsitellään opiskelijan ja opettajakunnan edustajan/ edustajien kesken. Usein opiskelijan ryhmänohjaaja osallistuu palaveriin. Paikalla ei ole huoltajaa eikä opiskeluhuollon edustajia.

Huoltajapalaveri on tapaaminen, jossa opiskelijan lisäksi ovat läsnä huoltaja/t sekä opettajakunnan edustaja/ edustajia, mm. ryhmänohjaaja. Paikalla ei ole opiskeluhuollon edustajia.

Opiskelijalla on oikeus kieltää huoltajan läsnäolo. Alaikäisen opiskelijan huoltaja on useimmiten läsnä palavereissa, mutta täysi-ikäinen opiskelija saa itse päättää huoltajan osallistumisesta.

Opiskelija- ja huoltajapalaverista kirjoitetaan opiskelijan tietoihin Wilmaan muistio, johon kirjataan palaverissa käytyt asiat, sovitut jatkotoimet sekä mahdollinen seurantapalaveri. Muistion lukuoikeus on palaveriin osallistuneilla sekä erikseen sovituilla opettajilla ja opiskeluhuollon edustajilla. Huoltajille annetaan lukuoikeus, mikäli opiskelija antaa siihen luvan.

Moniammatilliset opiskeluhoitopalaverit

Mikäli opiskelijan opinnot eivät etene opintosuunnitelman mukaisesti, poissaoloja on paljon tai opiskelijan elämässä on tilanne, joka edellyttää koulun tukitoimia, järjestetään moniammatillinen opiskeluhoitopalaveri. Aloite palaverin pitämiseen voi tulla huoltajalta, ryhmänohjaajalta, opinto-ohjaajalta, muulta opettajalta, opiskeluhoollon edustajalta, vararehtorilta, rehtorilta tai huolipalaverin pohjalta.

Moniammatillisen opiskeluhoitopalaverin kutsuu koolle yleensä ryhmänohjaaja. Hän vastaa myös tiedottamisesta eri osapuolille ja varaa tapaamiselle tilan. Opiskeluhoitopalaverin kokoonpano mietitään aina tapauskohtaisesti. Paikalla ovat tarpeen mukaan opiskelija, hänen huoltajansa, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, opiskeluhoollon edustaj(i)a sekä opiskeluhoollosta vastaava vararehtori. Palaveriin voi osallistua myös esimerkiksi opiskelijan hoitotahon edustaja tai sosiaalitoimen edustaja.

Täysi-ikäinen opiskelija saa päättää, pyydetäänkö hänen vanhempansa osallistumaan palaveriin. Jos kyse on oppivelvollisesta opiskelijasta, huoltajalle ilmoitetaan pidettävästä palaverista.

Moniammatillisista palavereista kirjoitetaan aina Wilmaan opiskelijan tietoihin opiskeluhoitokertomus, mikäli palaveriin osallistuu joku opiskeluhoollon edustaja (psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja). Opiskeluhoitokertomukseen kirjataan palaverissa käsitellyt asiat ja sovitut toimenpiteet sekä mahdollinen seurantalpalaverin ajankohta.

Opiskeluhoitokertomuksen kirjoittajana on yleensä ryhmänohjaaja, mutta sovitusti se voi olla joku muukin palaveriin osallistunut. Opiskeluhoitokertomuksen lukuoikeus annetaan opiskelijalle, huoltajalle (mikäli opiskelija niin haluaa), palaverissa läsnä olleille koulun edustajille sekä opiskeluhoollosta vastaavalle vararehtorille ja rehtorille.

Huolipalaverit (ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, erityisopettaja)

Ryhmänohjaaja vastaa oman ryhmänsä jatkuvasta seuraamisesta. Jokaisen ryhmän ryhmänohjaaja kokoontuu kerran vuodessa opinto-ohjaajan ja erityisopettajan kanssa käymään läpi ryhmän opiskelijoiden opintotilannetta.

Palaveria varten asianosaiset valmistautuvat tutustumalla omasta näkökulmastaan ryhmän opiskelijoiden tilanteisiin. Tavoitteena on, että ryhmänohjaaja on ennen palaveria pyrkinyt puuttumaan mahdollisiin ongelmatilanteisiin, esimerkiksi opiskelijan runsaisiin poissaoloihin tai hitaasti eteneviin opintoihin. Ryhmä pohtii tarvittavia jatkotoimia ja miettii työnjakoa toimien toteuttamisessa.

3. ja 4. vuoden opiskelijoiden osalta palaverit pidetään ensimmäisen periodin arviointien jälkeen, 2. vuoden opiskelijoiden palaverit joulukuussa ja 1. vuoden opiskelijoiden palaverit tammikuussa.

Opinto-ohjaaja esittelee huolestuttavimmat tapaukset huolipalaverien jatkopalavereissa.

Huolipalaverien jatkopalaverit (rehtori, vararehtori, opinto-ohjaaja)

Jatkopalavereissa käydään läpi huolipalavereissa esiin nousseet ongelmatapaukset, jotka vaativat mahdollisesti jatkotoimenpiteitä. Jatkopalaverit pidetään heti, kun huolipalaverit on vuosiluokan osalta pidetty. Palaveriin osallistuvat opinto-ohjaaja, rehtori sekä opiskeluhuollosta vastaava vararehtori.

Palaverissa opinto-ohjaaja esittelee kaikki huolipalavereissa erityistä huolta herättäneet opiskelijatapaukset. Ryhmä mieltii yhdessä tarvittavat jatkotoimenpiteet. Opinto-ohjaaja tiedottaa ryhmänohjaajia päätetyistä jatkotoimenpiteistä, kuten tarvittavasta moniammatillisesta opiskeluhuoltopalaverista, rehtorin opiskelijalle lähettämästä kehotuskirjeestä tai opiskelijan kuulemisesta.

5 Tuen muodot

Lukiossa tarjotaan monipuolisia tuen muotoja henkilöstön osaamisalueita hyödyntäen. Opiskelijan oma rooli ja tarpeet ovat keskeisessä asemassa tuen muotoja suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Porin lukiossa oppimisen tukea ja erityisopetusta tarjotaan sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti. Oppimisen tukea antavat aineenopettaja, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja.

Aineenopettajan antama oppimisen tuki

- oppituntien aikana annettu tuki
- monipuoliset pedagogiset ratkaisut, kuten
 - lukivaikeuden huomioiminen kokeen pituudessa tai tehtävien luonteessa
 - pidennetty koeaika
 - opintojakson osasuorituksen tekeminen vaihtoehtoisella tavalla, esim. mikäli äidinkielen tai kielen esityksen esittäminen luokassa on hankalaa, suoritus voidaan tehdä esimerkiksi videomuodossa
- samanaikaisopettajuus (nk. plussaope-järjestelmä)
- starttiopintojaksot
- tukiopintojaksot
- kertausopintojaksot
- aineryhmä- ja oppiainekohtaiset tukipajat
- tukiopetus
- yhteistyö erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja opiskeluhuollon kanssa.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki ja erityisopetus

- opiskelutaitojen ohjaus
- yhteistyö aineenopettajan, opinto-ohjaajan ja opiskeluhuollon kanssa
- yksilö- ja ryhmämuotoinen oppimisen tuki
- aineryhmä- ja oppiainekohtaiset tukipajat
- Opiskelutaidot-opintojakso OP03
- interventiojakso
- lukiseulat ja yksilökohtaiset lukitestaukset
- erityisjärjestelylausunnot YTL:aan lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeuden perusteella.

Opinto-ohjaajan antama oppimisen tuki

- opiskelijan tukeminen opintoaikataulujen ja -valintojen suunnittelussa
- ohjaus aineen- ja erityisopettajan tarjoamiin tukipalveluihin
- ohjaus ylioppilastutkintoa koskevissa asioissa
- yhteistyö aineenopettajan, erityisopettajan ja opiskeluhuollon kanssa.

Muu oppimisen tuki

- opiskelijan toimiminen vertaistutorina (Opintotutorointi OP06 ja OP09)

Erityisjärjestelyt ylioppilaskirjoituksissa

Opiskelija voi hakea ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjä koesuoritusta heikentävän syyn perusteella Ylioppilastutkintolautakunnalta. Mikäli erityisjärjestelyhakemuksen perusteena on lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus, hakemus tehdään yhdessä erityisopettajan kanssa. Vieraskielisyyteen perustuvissa hakemuksissa opiskelijaa ohjaa suunnittelijarehtori. Mikäli hakemuksen perusteena on sairaus tai vamma, hakemus tehdään rehtorin kanssa.

5.1 Plussaope-toimintamalli

Yhtenä tuen muotona ensimmäisen lukiovuoden opintojaksoille on kehitetty plussaope-toimintamalli. Tarkoituksena on mahdollistaa oppitunneille toinen opettaja auttamaan tukea tarvitsevia opiskelijoita oikea-aikaisesti. Vapaana olevia saman aineen opettajia on hyödynnetty plussaopeina muutamien oppituntien ajan periodin aikana.

Plussaope-mallin johtoajatus on ollut opiskelijan auttaminen koulupäivän aikana. Perinteinen tukiovetus on usein oppituntien ulkopuolella, samoin oppiaineiden pajat. Plussaope-malli tukee sekä opiskelijan että opettajan hyvinvointia ja jaksamista. Plussaope-malli tavoittaa mahdollisimman ison joukon tukea tarvitsevia jo koulupäivän aikana.

Malli on ollut käytössä äidinkielessä, englannissa ja matematiikassa. Kysymys on yhteisopettajuudesta, jossa plussaope voi olla mukana oppitunnilla toisena opettajana tai opetus voi olla eri tilassa annettavaa yksilöllistä tukea pienelle ryhmälle tai vaikka vain yhdelle opiskelijalle tarpeidensa mukaan. Plussaope-mallissa vuorovaikutus- ja esiintymistehtäviäkin on mahdollista eriyttää ja antaa tukea sosiaalisten tilanteiden ja jännittämisen haasteisiin.

Plussaope-toimintamalli vaatii onnistuakseen aina etupainotteisuutta, suunnittelua, dialogia, hyvää yhteistyötä ja luottamusta. Joka aineryhmässä on opettaja, joka koordinoi plussaope-toimintaa. Hänen tehtävänsä on selvittää ja koota taulukkoon opintojaksot, joissa plussaope-mallia voi hyödyntää, ja selvittää, ketkä opettajat ovat vapaina ja halukkaita työskentelemään plussana kyseisen periodin aikana. Toteuttamisen yksityiskohdat jäävät vastuuopettajan ja plussan sovittaviksi.

Porin lukiossa aloittavilla opiskelijoilla on kiinteät ryhmät koko ensimmäisen lukuvuoden ajan äidinkielessä, matematiikassa, englannissa ja ruotsissa. Lisäksi jokainen ensimmäisen vuoden opiskelija suorittaa ensimmäisessä jaksossa lukio-opintoihin valmistavan opintojakson (OPO07), jonka aikana opiskelijoille tehdään oppimisvalmiuksiin liittyviä testejä. Tuloksia voidaan hyödyntää oppimisen tuen suunnittelussa ja kohdentamisessa.

Opettaja suunnittelee opintojakson aikataulun kuten tähänkin asti, mutta uudessa mallissa hän myös pohtii, millä tunteilla olisi hyödyllistä tai tarpeellista käyttää plussaopea, mikäli sellainen on käytettävissä. Opettajan tehtävä on kertoa plussaopeelle tukea tarvitsevista opiskelijoista ja mahdollisuuksien mukaan avaa heidän haasteitaan ja antaa tehtävät. Opettaja myös kertoo opintojakson alussa opiskelijoille, mistä tukitunnissa on kysymys.

Plussaopea toimiminen on vapaaehtoista. Tukitunnista plussaope saa palkan. Plussaope-tunteja on ollut käytettävissä noin 3-5 yhtä opintojaksoa kohden.

Plussaope-mallin eri versioita:	
1	Plussaopea on käytetty samanaikaisopettajana oppitunneilla esimerkiksi opiskelijan yksilöllisessä ohjaamisessa. Plussaope on työskennellyt samassa tilassa tai eri tilassa yhden tai useamman opiskelijan kanssa. Plussaope on ollut myös mukana pidennetyissä pajoissa esimerkiksi äidinkielen Abitti-kirjoitusviikoilla.
2	Samana oppitunnin aikana plussaope on voinut toimia myös ns. kiertävänä plussana eri ryhmissä opettajien suunnitelman mukaan. Tämä edellyttää opettajien yhteistyötä ja oppituntien yhteissuunnittelua, jotta tuen antaminen saadaan porrastettua.
3	Matematiikassa plussaopettaja on paikalla yhdessä ryhmässä tunnin lopusta 30 minuuttia ja vaihtaa opetusryhmää joka tunnilla. Plussaopettaja on matematiikassa palkattuna vain osan oppitunnista.

5.2 Paja- ja tutortoiminta

5.2.1 Pajatoiminta

Porin lukiossa toimii useita aineryhmä- ja oppiainekohtaisia tukipajoja. Näitä ovat matikkapaja, enkkupaja, ruotsipaja, kielipaja, äikkäpaja sekä reaalipajat.

Pajoissa opiskelija voi tarpeen mukaan opiskella epäselväksi jääneitä aihekokonaisuuksia, kuroa kiinni poissaolojen vuoksi väliin jääneitä asioita tai tehdä kotitehtäviä. Paikalla on avustamassa aina kyseisen aineen opettaja. Opettajien lisäksi matematiikan ja englannin pajoissa käy avustamassa tutoropiskelijoita.

Tukipajoihin osallistumisesta ei anneta opintopisteitä.

Vuosittain nimetyt erityisen tuen tutoropettajat vastaavat aineryhmäkohtaisesti pajatoiminnasta. Heidän vastuullaan on suunnitella ja organisoida oman aineryhmänsä pajatoimintaa sekä informoida pajoista opettajia ja opiskelijoita.

Tutoropettajat saavat työstään kuukausittaisen korvauksen, joka sisältää suunnittelun ja organisoimisen lisäksi pajan pitämisen kerran viikossa. Muut pajoja vetävät opettajat saavat pajatunnin pitämisestä normaalin tukiopetuskorvauksen.

Tukipajat näkyvät jokaisen opiskelijan lukujärjestyksessä Wilmassa. Lisäksi tukipajoista tiedotetaan Wilman tiedotteissa.

Matikkapaja

Matikkapaja kokoontuu kahdesti viikossa iltapäivisin. Pajassa voivat käydä kaikki lyhyen ja pitkän matematiikan opiskelijat vahvistamassa matematiikan taitojaan, opiskelemassa epäselväksi jääneitä aihekokonaisuuksia, kuromassa kiinni poissaolojen vuoksi väliin jääneitä asioita tai tekemässä kotitehtäviä.

Pajaan osallistuminen on opiskelijalle vapaaehtoista. Tarvittaessa opettajat voivat ohjata tuen tarpeessa olevia opiskelijoita matikkapajaan. Pajaan tullessaan osallistujat ilmoittautuvat läsnäoleviksi qr-koodista avautuvalla Forms-lomakkeella.

Matikkapajassa on opiskelijoiden apuna pääsääntöisesti yksi matematiikan opettaja sekä matematiikan tutoropiskelijoita. Mukana saattaa olla myös matikkamummo (eläkkeellä oleva matematiikan opettaja). Tarvittaessa paikalle kutsutaan lisäksi erityisopettaja.

Matikkapajatoiminnan koordinoinnista vastaa matematiikan erityisen tuen tutoropettaja yhdessä erityisopettajan kanssa. Matikkapajoissa käy lukion matematiikan opettajia vuorotellen. Yksi opettaja käy pajassa kerran viikossa yhden jakson ajan lukuvuodessa.

Matikkatutorit ovat kolmannen vuoden opiskelijoita, jotka saavat pajoissa avustamisesta kaksi opintopistettä (2 op). Tutorit osallistuvat pajaan, mikäli se sopii heidän

lukujärjestykseensä. Tutoreille on jaettu taulukko, johon he merkitsevät etukäteen, milloin he ovat paikalla. Saadakseen tutoroinnista opintopisteitä heidän on vuoden aikana kerättävä tietty määrä läsnäolotunteja.

Pajassa on tarjolla mehua, kahvia ja pientä purtavaa.

Enkkupaja

Enkkupaja kokoontuu kerran viikossa oppituntien jälkeen. Paikalla ovat aina englannin opettaja, erityisopettaja sekä tutoropiskelijoita, jos mahdollista. Säännöllisesti tutoroineet opiskelijat saavat opintopisteitä (2 op).

Enkkupajan perustavana ajatuksena on luoda opiskelijalle uskoa siihen, että hän pystyy oppimaan ja omaksumaan englannin kieltä ja rohkaistuu käyttämään kieltä taitojensa mukaisesti. Ilmapiiri pidetään kannustavana ja pienistäkin onnistumisista annetaan positiivista palautetta.

Enkkupajassa tehdään englannin kotitehtäviä, kerrataan opettajan kanssa vaikeita asioita sekä etsitään opiskelijalle sopivia oppimisstrategioita. Pajaa varten on Classroomiin luotu oma ryhmä materiaalin jakamiseksi.

Enkkupajaan tullaan ilman ilmoittautumista omatoimisesti tai opettajan suosituksesta. Osallistujien nimet kirjataan tuen vastaanottamisen todentamiseksi.

Pajassa on tarjolla mehua, kahvia ja pientä purtavaa. Kännykän käyttö on pajassa ehdottomasti kielletty.

Ruotsipaja

Ruotsipaja kokoontuu kerran viikossa iltapäivisin 60 minuuttia. Paikalla on aina ruotsin opettaja ja erityisopettaja. Ruotsipajaan tullaan ilman ilmoittautumista omaehtoisesti tai opettajan suosituksesta.

Tarkoituksena on saada opiskelija luopumaan ennakkoluuloistaan ruotsin opiskelua kohtaan ja auttaa häntä selviytymään ruotsin opinnoista.

Ruotsipajassa käydään läpi oppikirjan tekstejä ja tehtäviä sekä autetaan kirjoitelmien teossa. Opiskelijat tekevät ruotsin pajalla rästiin jääneitä sanakokeita. Opiskelijaa ohjataan löytämään hänelle sopivia oppimisstrategioita.

Ruotsipajaan tullaan ilmoittautumatta omaehtoisesti tai opettajan suosituksesta.

Pajassa on tarjolla mehua, kahvia ja pientä purtavaa. Kännykän käyttö on ruotsin kielen pajassa ehdottomasti kielletty.

Kielipaja

Kielipaja on yhdistetty ruotsin ja englannin oppimisen tuen muoto.

Kielipaja kokoontuu kaksi kertaa viikossa iltapäivällä. Paikalla on aina sekä ruotsin että englannin opettaja.

Kielipajaan voi tulla tekemään kotitehtäviä tai kertaamaan hankalia asioita opettajan tukemana. Englannissa on myös käytössä pajatyöskentelyyn luotu Classroom.

Opiskelijaa autetaan löytämään hänelle sopiva tapa opiskella vieraita kieliä. Pajan ilmapiiri pidetään rentona ja kannustavana, jotta opiskelija pystyy vähitellen luottamaan omaan kykynsä kielen käyttäjänä sekä hyväksymään puutteensa kielenoppijana.

Kielipajaan tullaan ilman ilmoittautumista omatoimisesti tai opettajan suosituksesta.

Osallistujien nimet kirjataan tuen vastaanottamisen todentamiseksi.

Pajassa on tarjolla mehua, kahvia ja pientä purtavaa. Kännykän käyttö on kielipajassa ehdottomasti kielletty.

Äikkäpaja

Äikkäpajaa pidetään kerran viikossa 60 minuuttia. Paikalla on yksi äidinkielenopettaja auttamassa ja tukemassa opiskelijoita tehtävissä. Pajaan ei tarvitse ilmoittautua etukäteen, mutta useimmiten pajaan kuitenkin tullaan oman opettajan ohjaamana tekemään rästitehtäviä tai saamaan ohjausta itsenäiseen kirjoitustehtävään esimerkiksi pidemmän sairauspoissaolon jälkeen. Äidinkielessä tutoropettajuus on jaettu useamman opettajan kesken ja pajaa pidetään vuorotellen.

Äidinkielessä on kokeiltu myös Abitti-kirjoitusviikkoja, jolloin kaikki kirjoitustehtävät tehdään Abitissa oppituntien aikana. Tähän on yhdistetty uutena kahden tunnin äikkäpajoja, jolloin lisäaikaa tarvitsevilla ollut mahdollisuus jatkaa kirjoittamista pidennetyssä äikkäpajassa ja saada tarvittaessa kirjoittamiseen myös tukea ja ohjausta. Tehtäviä ei voi tehdä kotona. Pajat on pidetty oppituntien jälkeen klo 14.50-16.50.

Pidennetyissä pajoissa on mukana kaksi äidinkielenopettajaa, joista toinen on tutoropettaja ja toinen plussaope. Keväällä 2025 viidennessä jaksossa on ollut kolme Abitti-kirjoitusviikkoa ja neljä pidennettyä pajaa. 60 minuutin viikoittaisia pajoja ei tällöin pidetä ollenkaan. Pidennettyjä äikkäpajoja ja Abitti-kirjoitusviikkoja koordinoi aineryhmävastaava.

Äidinkielen YO-kirjoituksiin valmistavat pajat

Abiturienteille suunnatut lukutaidon ja kirjoitustaidon yo-pajat järjestetään keväällä ennen ylioppilaskirjoituksia. Nämä pajat pidetään eri päivinä, jotta ne tukisivat mahdollisimman hyvin valmistautumista äidinkielen kaksiosaiseen ylioppilaskokeeseen. Pajat järjestetään koulupäivien aikana, lukulomalla, ja ne kestävät noin 75 minuuttia. Äidinkielenopettajat suunnittelevat ja toteuttavat pajat työpareina. Pajoissa kerrataan keskeisimmät lukutaidon ja kirjoitustaidon vastaukseen liittyvät asiat, tuetaan ja kannustetaan opiskelijoita ja vastataan opiskelijoiden esittämiin kysymyksiin.

Kertauspajat on suunnattu erityisesti niille, jotka ovat epävarmoja omasta osaamisestaan tai haluavat kerrata perusasiat. Pajoihin ei kuitenkaan ilmoitauduta etukäteen eikä osallistumista ole rajoitettu. Pajassa kerrataan iso kokonaisuus juuri ennen ylioppilaskoetta, ja siksi on tärkeää, että opiskelijalle välittyy pajasta kuitenkin kiireettömyys, rauhoittava ja kannustava ilmapiiri. Myös keskustelulle on varattu aikaa. Opettajat saavat kertauspajan suunnittelusta ja toteutuksesta tukiopetuskorvauksen.

Reaalipaja

Reaaliaineiden pajat kokoontuvat kerran lukukaudessa ennen ylioppilaskirjoituksia. Eri oppiaineilla on omat pajansa. Pajassa on paikalla kyseisen aineen aineenopettaja.

Pajoissa keskitytään reaaliaineiden luku- ja vastaustekniikoihin sekä koevastausten rakentamiseen.

Reaalipajoihin ei ilmoitauduta etukäteen.

5.2.2 Opiskelijatutorit oppiainepajoissa

Opiskelijatutorit ovat toisen, kolmannen tai neljännen vuoden opiskelijoita, jotka ovat kokeneet tutoroimansa aineen opiskelun mielekkääksi, haluavat testata omia pedagogisia taitojaan sekä ylläpitää omaa aineosaamistaan.

Pajoissa opiskelijatutorit ohjeistavat opiskelijoita henkilökohtaisesti. Halutessaan tutorit voivat pitää pajoja myös itsenäisesti.

Kaikki lukion toisen, kolmannen tai neljännen vuoden opiskelijat voivat halutessaan toimia valitsemansa aineen opiskelijatutorina. Erityisen tuen tutoropettaja tiedottaa opiskelijoita tutoropiskelijatoiminnasta loppukeväästä tai alkusyksystä. Mikäli opiskelija haluaa tutoriksi, hän ilmoittaa halukkuutensa erityisen tuen tutoropettajalle. Oppiaineen huippuosaamista ei vaadita, vaan tärkeintä on halu auttaa ja oppia yhdessä.

Kerättyään kasaan vaaditun tuntimäärän tutorointia opiskelijat saavat kaksi opintopistettä (2 op). Lisäksi tutorit saavat tutorina toimimisesta erillisen todistuksen.

Opiskelijatutorit ilmoittavat etukäteen, milloin osallistuvat pajaan. Pajatoimintaa koordinoiva tutoropettaja huolehtii, että jokaisessa pajassa on paikalla tarpeeksi opettajia ja tutoreita.

Tutortoiminnassa oppii sekä tutor että pajaan tullut opiskelija.

5.3 Interventiojakso

Interventiojakso on tarkoitettu opiskelijalle, jolla on etenemisvaikeuksia opinnoissaan. Vaikeudet eivät pääsääntöisesti johdu oppimisvaikeuksista, vaan jostain muusta syystä. Pulmana voivat olla esimerkiksi neurohaasteet, ahdistus, masennus, sairaus, vaikea elämäntilanne tai jokin muu pulma, joka tuottaa opiskelijalle paljon poissaoloja koulusta ja opintojaksojen keskeytyksiä. Opettajilla ei välttämättä ole kaikkea tarvittavaa tietoa saatavilla ja siksi yhteistyö on asiassa tärkeää esimerkiksi opiskeluhuollon henkilöstön kanssa.

Opiskelija ei voi itse itseään ilmoittaa interventiojaksolle (valitsemalla jaksoa kurssitarjottimelta), vaan opiskelijan voi jaksolle lisätä interventioryhmän vastuuopettaja tai opinto-ohjaaja. Valintaprosessi tehdään moniammatillisesti ja opiskelijan kokonaistilanne huomioiden. Ryhmäkoko pidetään pienenä, alle kymmenen opiskelijan kokoisena, jotta opiskelu tapahtuu keskimääräistä ryhmäkokoja pienemmässä opiskeluympäristössä.

Ennen opiskelijan lisäämistä opintojaksolle opettaja tai opinto-ohjaaja keskustelelee asiasta opiskelijan kanssa. Jakson onnistuminen ja mahdollisimman hyvän lopputuloksen saavuttaminen edellyttää opiskelijan sitoutumista ja siksi hänen motivaationsa ja halunsa osallistua ko. jaksolle on varmistettava etukäteen.

Interventiojakson aikana opiskelija suorittaa pääsääntöisesti yhden (enintään kaksi) verkko- tai itsenäisen suorituksen opintojakson. Näihin ilmoittaudutaan ja saadaan aineenopettajan ohjeistus koulun normaalien käytänteiden mukaisesti. Aineenopettaja arvioi suoritukset ja opiskelija saa opintopisteitä suorittamistaan opintojaksoista. Interventiojaksoon osallistumisesta ei tule erikseen opintopisteitä.

Päävastuu interventiojakson käytännön toteutuksesta on erityisopettajalla (yhdeksi tai useammalla samanaikaisesti). Myös opinto-ohjaaja tai aineenopettaja voi tarvittaessa ottaa ryhmän vastuulleen. Opiskelijoille luodaan Wilmaan oma ryhmä ja opintojakso näkyy heillä myös lukujärjestyksessä. Päävastuussa oleva opettaja ohjaa ryhmää sekä huolehtii ryhmän opiskelijoiden poissaolojen seurannasta interventiojakson osalta.

Vastuuopettaja auttaa opiskelijaa oppituntien aikana opiskelun haasteissa. Verkko-opintojaksoja suorittaessa aineenopettaja on säännöllisesti yhteydessä opiskelijaan ja auttaa ja opastaa häntä opintojakson etenemisessä. Aineenopettajat voivat tarvittaessa vierailla oppitunneilla opettamassa omaa ainettaan. Tavoitteena on, että opiskelija suorittaa kuitenkin myös muita opintojaksoja periodin aikana.

Interventiojakso pähkinänuoressa	
Nimi	Interventiojakso
Ajankohta	2. ja 4. periodissa
Kohderyhmä	Opiskelijat, joilla on vaikeuksia edetä opinnoissa todennetusta ahdistuksesta tai vastaavasta syystä johtuen ja jotka eivät kykene opiskelemaan isoissa opetusryhmissä
Vetäjä	erityisopettaja, tarvittaessa paikalla aineenopettaja
Osallistujamäärä	8–10 opiskelijaa
Suorituksesta	opiskelijat suorittavat tuetusti 1–2 opintojaksoa itsenäisenä suorituksena opintojakson aikana

Kokemuksia interventiojaksokokeilusta
Hankkeen myötä käynnistyneessä interventiojaksokokeilussa osallistuneilta opiskelijoilta kysyttiin lopuksi opintojakson onnistumisesta ja tärkeydestä. Kokeiluopintojaksoon osallistui seitsemän opiskelijaa. Heistä kaikki saivat suunnitteleman opintosuorituksen tehtyä. Kokemusten perusteella opintojakso nähtiin hyödyllisenä ja suurin osa kokeiluun osallistuneista kertoi pienessä ryhmässä opiskelun auttaneen heitä opintojen etenemisessä. Monen mielestä opintojakso voisi mennä useamminkin kuin kerran vuodessa. Todennäköisesti interventiojakso jää kokeilun myötä osaksi koulun toimintakulttuuria, ja se järjestetään jatkossa kaksi kertaa lukuvuodessa, toinen syksyllä ja toinen keväällä. Pyrkimyksenä on rohkaista opiskelijaa palaamaan takaisin isompaan opiskelijaryhmään ja pitää opiskeluinterventiojakso kertaluonteisena.

5.4 Verkko-opinnot ja itsenäiset suoritukset

Porin lukiossa on monipuoliset mahdollisuudet suorittaa lukio-opintoja. Pääosin lukio-opinnot on tarkoitus suorittaa läsnäolo-opiskeluna. Tarvittaessa opintoja voi suorittaa verkko-opintoina tai itsenäisinä suorituksina. Opiskelija voi halutessaan osallistua halutessaan aikuislukion opetukseen, jota tarjotaan myös kesäaikaan.

Verkko-opinnoissa opiskelijaa saa opettajan ohjausta koko opintojakson ajan. Itsenäisessä suorituksessa opiskelija vastaa itse opintojakson etenemisestä opettajan antamien ohjeiden mukaan. Itsenäinen suoritus arvioidaan kokeen tai muiden vaadittujen suoritusten perusteella.

Opiskelijan terveydellisen ja/tai sosiaalisen tilanteen niin vaatiessa opiskelija voi suorittaa opintoja etukäteen sovittujen yksilöllisten järjestelyjen mukaan. Esimerkiksi oppimistilojen osalta voidaan tehdä luovia ratkaisuja. Laajemmista järjestelyistä sovitaan yhdessä rehtorin kanssa.

5.5 Yksilömuotoinen tukiopetus

Porin lukiossa ensisijaisena tukimuotona opiskelijalle ovat ainekohtaiset pajat, joita järjestetään pääsääntöisesti viikoittain. Mikäli pajoista saatava tuki ei ole riittävää, on opiskelijalla mahdollisuus saada yksilömuotoista tukiopetusta. Tukiopetusta ei ole tarkoitettu paikkaamaan omaehtoisten poissaolojen takia (esimerkiksi lomamatkat kouluaikana) aiheutunutta oppimisvajetta.

Tukiopetusta antavat aineenopettajat. Tukiopetuksen antajan ei tarvitse olla opiskelijan oma opettaja. Yksilömuotoisessa tukiopetuksessa voi olla läsnä yksi tai useampi opiskelija. Tukiopetusta annetaan ensisijaisesti pakollisten opintojaksojen osalta turvaamaan opiskelijan eteneminen aineen opinnoissa. Aineenopettaja kysyy etukäteen rehtorilta luvan tukiopetuksen antamiseen. Tukiopetustunti on 60 minuuttia. Pidetyt tukiopetukset merkitään Sharepointissa olevaan tukiopetuslistaan, jonka mukaan tukiopetuksista maksetaan palkat opettajille kuukausittain.

1.8.2025 alkaen aineenopettaja kirjaa annetun ja sovitun tukiopetuksen opiskelijan Wilman tukivälilehdelle. Aineenopettaja kirjaa myös, mikäli opiskelija ei saapunut sovittuun tukiopetukseen. Palkanmaksu edellyttää kirjaamista.

5.6 Erityisopettajan tuki lyhyen matematiikan opiskelijoille

Ensimmäisen vuoden lyhyen matematiikan opintojaksoilla nelosuhan alla olevat opiskelijat voivat opiskella erityisopettajan johdolla perustason tehtäviä opintojakson kolmella viimeisellä oppitunnilla. Opiskelijat tekevät lyhyen matematiikan opettajien laatimia perustason tehtäväpaketteja. Jokaisesta opintojaksosta on laadittu kolme tehtäväkokonaisuutta, yksi jokaiselle erityisopettajan tunnille. Opintojakson opettajat päättävät opiskelijat, joilla on tarve erityisopettajan kanssa opiskeluun. Mikäli ryhmä kasvaa liian suureksi, erityisopettaja neuvottelee aineenopettajien kanssa eniten tukea tarvitsevista.

6 Tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen

Tukitoimet ja erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Henkilökohtainen opintosuunnitelma on elävä asiakirja. Opiskelija täyttää suunnitelmaa koskevan lomakkeen Wilmassa lukion alussa opinto-ohjauksen opintojaksolla. Suunnitelmaa muutetaan ja täydennetään lukion aikana. Opinto-ohjaaja seuraa, että suunnitelma on ajantasainen.

Aineenopettaja kirjaa antamansa oppimisen tuen ja erityisopettaja antamansa oppimisen tuen ja erityisopetuksen. Kirjaamiseen käytetään Wilman työkalua, joka saadaan näillä näkymin käyttöön lukuvuonna 2025–2026.

Henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa pidetään kirjaa tukitoimista ja erityisopetuksesta opiskelijan tahdonilmauksen mukaisesti.

7 Oppimisen tuen opintojaksot

Seuraavassa poimintoja Porin lukion tarjoamista tukiopintojaksoista. Tarkemmin tietoa kappaleessa listatuista tukiopintojaksoista löytyy Porin lukion opetussuunnitelmasta.

Oppimistaitoja kehittävät opintojaksot

Oppimistaitoja kehittäville opintojaksoille viitataan opintojaksoihin, joiden tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kykyä selvitä lukio-opinnoista.

Opintojakso	Oppiaine	Laajuus	Selite
OP03 Opiskelutaidot	Opinto-ohjaus	2 op	erityisopettajan pitämä opintojakso, joka on suunnattu 1. ja 2. vuoden opiskelijoille, joilla on haasteita lukio-opinnoissa
OP07 Valmiuksia lukio-opintoihin	Opinto-ohjaus	1 op	kaikille 1. vuoden opiskelijoille suunnattu perehdytysopintojakso
OP08 Kohti suomenkielisiä lukio-opintoja	Opinto-ohjaus	1 op	vieraskielisille 1. vuoden opiskelijoille suunnattu perehdytysopintojakso

Starttiopintojaksot

Starttiopintojaksot ovat lukion oppimäärää edeltäviä opintojaksoja, joilla esim. kerrataan perusopetuksen sisältöjä.

Opintojakso	Oppiaine	Laajuus	Selite
RUB18 Ruotsin lukio-opintoihin valmistava opintojakso	Ruotsi	2 op	ruotsin perusasioiden ja sanaston kertaus ja oppiminen
S212 Startti 1	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2 op	suomen kielen alkeiden kertaus ja oppiminen
S213 Startti 2	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2 op	suomen kielen alkeiden kertaus ja oppiminen
S214 Startti 3	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2 op	suomen kielen alkeiden kertaus ja oppiminen
VEB39 Kyrilliset aakkoset	Venäjä B3-oppimäärä	1 op	kyrilliset kirjaimet, venäjän kielen ääntäminen ja intonaatio, perusfraasit, venäläinen tapakulttuuri ja maantuntemus

Tukiopintojaksot

Tukiopintojaksot ovat opintojaksoja, joilla vahvistetaan valtakunnallisten opintojaksojen sisältöjen omaksumista.

Opintojakso	Oppiaine	Laajuus	Selite
MAA13 Pitkän matematiikan tuki I	Matematiikka, pitkä oppimäärä	2 op	ensimmäisenä vuonna meneillään olevien opintojaksojen sisältöjen harjoittelu ja tuki
MAA17 Pitkän matematiikan tuki II	Matematiikka, pitkä oppimäärä	2 op	ensimmäisen vuoden opintojaksojen sisältöjen kertaus, harjoittelu ja tuki toisen vuoden alussa
MAA18 Pitkän matematiikan tuki III	Matematiikka, pitkä oppimäärä	2 op	toisen vuoden opintojaksojen sisältöjen kertaus, harjoittelu ja tuki kolmannen vuoden alussa
MAB10 Lyhyen matematiikan tuki	Matematiikka, lyhyt oppimäärä	2 op	ensimmäisenä vuonna meneillään olevien opintojaksojen sisältöjen tuki

ENA10 Englannin peruskieliopin tukiopintojakso	Englanti	2 op	peruskieliopin kertaus
ENA12 Englannin sanastoa ja tekstejä rauhalliseen tahtiin	Englanti	2 op	2. ja 3. vuoden opiskelijoille, joille englannin opiskelu on haastavaa, perussanaston kertaus
ENA13 Kuullunymmärtämisen harjoittelua	Englanti	2 op	2. ja 3. vuoden opiskelijoille, joille kuullun ymmärtämisen tehtävät ovat haasteellisia
ENA14 Englannin kirjallinen ilmaisu	Englanti	2op	eri tekstityyppien kirjoittamisen harjoittelua
S215 Jatkokurssi 1	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2 op	suomen kielen rakenteisiin ja sanastoon syventyminen
S216 Jatkokurssi 2	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2 op	suomen kielen rakenteisiin ja sanastoon syventyminen
S217 Jatkokurssi 3	Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	2 op	suomen kielen rakenteisiin ja sanastoon syventyminen

Kertausopintojaksot

Kertausopintojaksot ovat ylioppilaskirjoituksiin valmentavia opintojaksoja, joilla kerrataan oppimäärän valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen sisältöjä.

Opintojakso	Oppiaine	Laajuus	Selite
MAA14 Pitkän matematiikan kokonaiskuva	Matematiikka, pitkä oppimäärä	2 op	pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen kertaus, tarkoitettu ylioppilaskokeeseen osallistuville
MAB11 Lyhyen matematiikan kertaus	Matematiikka, lyhyt oppimäärä	2 op	pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen kertaus, tarkoitettu ylioppilaskokeeseen osallistuville
ENA11 Yo-valmennus	Englanti	2 op	opintojaksolla parannetaan valmiuksia osallistua yo-kirjoituksiin

FY09 Fysiikan kokonaiskuva	Fysiikka	2 op	pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen kertaus, tarkoitettu ylioppilaskokeeseen osallistuville
KE07 Kemian kertaus	Kemia	2 op	pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen kertaus, tarkoitettu ylioppilaskokeeseen osallistuville
EAB39 Kertaus	Espanja B3-oppimäärä	2 op	kieliopin kertaus, sanavaraston vahvistaminen, yo-kokeiden tehtävätyyppien harjoittelu, tarkoitettu ylioppilaskokeeseen osallistuville
VEB310 Kertaus	Venäjä B3-oppimäärä	2 op	sanaston ja kieliopin kertaus, tekstin ymmärtämis- ja kirjoitusharjoituksia, tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin osallistuville
RAB310 Kieli yhteistyön välineenä	Ranska B3-oppimäärä	2 op	yo-kirjoituksiin valmistautuminen
SAB310 Kieli yhteistyön välineenä	Saksa B3-oppimäärä	2 op	yo-kirjoituksiin valmistautuminen
BI7 Biologian kertaavat opinnot	Biologia	2 op	valtakunnallisten opintojaksojen 1–6 kertaaminen, biologian tieteiden kokonaisuuden hahmottaminen
GE5 Maantieteen kertaus	Maantiede	2 op	valmentaa maantieteen yo-kokeeseen ja antaa valmiuksia jatko-opintoihin
FI5 Filosofian kertaus	Filosofia	2 op	kerrataan ja harjoitellaan filosofian vastaustekniikoita, valmistaudutaan yo-kirjoituksiin
PS6 Kertaus	Psykologia	2 op	kerrataan psykologian keskeisiä teorioita, tutkimuksia ja käsitteitä, valmistaudutaan yo-kirjoituksiin
HI7 Historian kertaus	Historia	2 op	valtakunnallisten pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen kertaus

YH5 Kertaus	Yhteiskuntaoppi	2 op	opintojaksojen keskeiset sisällöt sekä yo-kokeen tehtävätyypit
UE7 Uskonnon kertaus	Evangelisluterilainen uskonto	2 op	kerrataan uskonnon keskeisiä teorioita, käsitteitä ja tutkimuksia, valmistaudutaan yo-kirjoituksiin
TE4 Kertaus	Terveystieto	2 op	kerrataan ja syvennetään terveystiedon pakollisten ja syventävien oppimäärien sisältöjä ylioppilaskirjoituksia varten
ÄI10 Kirjoitustaitojen syventäminen	Äidinkieli ja kirjallisuus	2 op	kirjoitustaidon ylioppilaskokeeseen valmistava opintojakso
ÄI11 Tulkintataitojen syventäminen	Äidinkieli ja kirjallisuus	2 op	lukutaidon ylioppilaskokeeseen valmistava opintojakso
RUB19 Ylioppilaskirjoituksiin valmistava opintojakso	Ruotsi	2 op	kerrataan ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja
RUB110 Ruotsin kirjoitusopintojakso	Ruotsi	2 op	vahvistetaan valmiuksia kirjoitustehtävien kirjoittamiseen
RUB111 Ruotsin sanasto- ja tekstiopintojakso	Ruotsi	2 op	kerrataan ja laajennetaan sanavarastoa

8 Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Oppimisen tukea seurataan, arvioidaan ja kehitetään samoin kuin muitakin lukiokoulutuksen osa-alueita. Oppimisen tuki on sisällytetty osaksi Porin lukion laatukäsikirjan mittareita.

Laatukäsikirjaan asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain keväisin pidettävässä vesossa. Arviointi suoritetaan asteikolla puuttuva taso - alkava taso - kehittyvä taso - edistynyt taso.

Lisäksi oppimisen tueksi on laadittu oheiset mittarit ja lukuvuosittaiset tavoitteet.

Mittari 1. Ryhmämuotoinen tuki
Plussaopetunteja on pidetty eri oppiaineissa (eri oppiaineiden määrä ja tuntien lukumäärä).
Tukipajoja on pidetty viikoittain (pidettyjen tukipajojen määrä aineittain).
Tukipajoja on pidetty viikoittain (pidettyjen tukipajojen määrä aineittain).
Tukiopintojaksoja on pidetty eri oppiaineissa lukuvuoden aikana.

Mittari 2. Yksilömuotoinen tuki
Tukiopetusta on ollut tarjolla ja sitä annettu opiskelijoille (annettujen tukiopetustuntien lukumäärä).
Interventiojaksoja on pidetty ja niihin osallistuneet opiskelijat ovat saaneet opintojaksoja suoritettua hyväksytysti.

Mittari 3. Yhteisöllinen tuki
Oppimisen tuen teemaryhmät seuraavat ja arvioivat oppimisen tuen toteutumista.
Aineryhmä huolehtii tarvittavan oppiainekohtaisen oppimisen tuen toteutumisesta.
Lukion opetus- ja ohjaushenkilöstölle on järjestetty oppimisen tukeen liittyvää täydennyskoulutusta.

Versionhistoria

Päivämäärä	Muutos / muu merkintä
20.5.2025	Ensimmäinen versio valmistunut

Liitteet

Liite 1 Oppimisen tuen käsikirja

Oppimisen tuki

Porin lukio

Oppimisen ja opiskelun tuki kuuluu kaikille

Lukiolaki 28 § ja Lops2021 Luku 4.2

Aineenopettajan antama oppimisen ja opiskelun tuki

Opintojakson/kurssin suunnittelu

- opiskelijan aiemmat suoritukset voi tarkistaa Wilmasta, Wilmassa näkyy myös pedagogisen tuen lomake (kurssipäiväkirjassa on täppä näiden opiskelijoiden kohdalla), josta näkyy esim. lisääjän tarve

- mahdollinen yhteistyö kollegan kanssa

Onko samalla koodilla kaksi samaa kurssia? Yhteistyötä sisällöissä? Opiskelijoiden jaottelussa tavoitteiden perusteella?

Onko kollega vapaana kurssini aikana, pyytäisinkö häntä samanaikaisopettajaksi? (silloin tällöin vai koko ajaksi?

Rehtorin lupa?)

- onko tavoitteenasettelussa mahdollisuus eriyttää?

Kiitettävään arvosanaan tähtääville ekstratehtäviä?

Arvosanan 5 kriteerit? (aineryhmässä sovitut)

Arvosanan 4 kriteerit? (aineryhmässä sovitut)

- onko arvioinnissa mahdollisuus eriyttää?
- mihin opintojakson kohtaan sijoitan pakolliset suoritukset tai tehtävien määräpäivät? (ei kaikkea kurssin loppuun)

Opintojakson/kurssin aloitus

- alkukysely opiskelijan tilanteesta, tavoitteista ja kielitaustasta
- lähtötasotestit
- arviointiperusteiden selvittäminen mielellään kirjallisestikin. Näihin pitää palata myös opintojakson aikana.
- opintojakson sisällöstä kertominen kokonaiskuvan saamiseksi. Opintojakson ensimmäinen tunti on erittäin tärkeä sekä opettajille että opiskelijoille.
- tukitoimista kertominen

Oppituntien aikana annettava tuki

- opiskelijan huomaaminen
- positiivisen palautteen antaminen
- samanaikaisopetus (saman aineen opettaja tai erityisopettaja)
- opiskelijan tavoitteen mukaisia eriyttäviä tehtäviä
- oppimisprosessin havainnointi ja siitä keskusteleminen opiskelijan kanssa
- opintojakson puolivälin paikkeilla tilannearvio (onko opiskelija saavuttamassa tavoitettaan? Palautetta edistymisestä ja tukea tarvittaessa.)

- diat/opetusvideot/kurssimateriaali on opiskelijan saatavilla
- opiskelijalla mahdollisuus ottaa valokuva esim. esitysdioista

Oppituntien ulkopuolella annettava tuki

- pajat (mukana aineenopettaja/aineenopettajia, mahdollisesti erityisopettaja ja tutoropiskelijoita): matematiikan, englannin, ruotsin ja äidinkielen paja sekä reaaliaineiden esseepaja
- tukiopetus
- eritasoiset lisä- ja tukitehtävät esim. sähköisessä ympäristössä
- tukikurssit (kokonaisina tai hajautettuina)
- starttikurssit
- koontikurssit (saman aineen eri kurssien suorittajia)
- lisäkurssit ja -tunnit edistyneille
- opintotutorointi (OP06): opiskelija opettaa vertaisiaan tai alemman vuosikurssin opiskelijoita

Erityisopettajan antama oppimisen ja opiskelun tuki

- oppimisen ja opiskelun tuen muodoista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- lukiseulat ja yksilökohtaiset lukitestaukset
- erityisjärjestelylausunnot YTL:aan lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeusasioissa
- opiskelutaidot-opintojaksot (OP03)
- oppiaineiden tukipajat
- opiskelutaitojen ohjaus
- yhteistyötä aineenopettajien ja opiskeluhuollon kanssa

Mistä tuen tarpeen tunnistaa?

- tehtäviä jää rästiin
- opiskelija ei ymmärrä tehtävänantoja
- opiskelija ei osaa tai viitsi lukea kirjallisia ohjeita tai ymmärtää ne väärin
- poissaolot
- ryhmänohjaajan ja/tai opinto-ohjaajan havainnot: kurssimäärä laahaa jäljessä, arvosanat K, P ja 4, poissaolot
- lukivaikeudet ja nepsy-haasteet
- opiskelijan oma yhteydenotto tai huoltajan yhteydenotto ja tarpeen ilmaisu

VASTUUHENKILÖT: opiskelija itse, aineenopettajat, ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat, erityisopettajat, opiskelijahuolto

Tukitoimista tiedottaminen

- Wilma (tiedotteet ja lukujärjestyksissä näkyvät pajat)
- OP01-opintojaksoilla erityisopettajan pitämä oppitunti
- huoltajaillat
- henkilökohtaiset keskustelut: opiskelija + aineenopettaja/ryhmänohjaaja/opinto-ohjaaja/erityisopettaja/apulaisrehtori/rehtori/opiskeluhuollon toimijat

VASTUUHENKILÖT: erityisopettaja, aineenopettajat, pajaopettajat, rehtorit

Ohjauksen käsikirja

Porin lukio

Koko koulu ohjaa.

Jokaisella on roolinsa mukainen tehtävä kaikilla ohjauksen tasoilla.

Lukion ohjaustoiminnassa on kolme eri tasoa:

Huolenpito

Puuttuminen

Ratkaisut

Seuraavissa taulukoissa esitetään kunkin henkilön roolin mukaiset tehtävät ja velvoitteet ohjaustoiminnassa.

Huolenpitoon liittyvät toiminnot on kirjoitettu vihreällä fontilla,

asioihin puuttumista kuvataan ruskealla fontilla

ja sitten kun on aika tehdä ratkaisuja, toimitaan punaisella fontilla kirjoitettujen tehtävien mukaisesti.

H U O L E N P I T O	opiskelija	ryhmänohjaaja	opinto-ohjaaja	aineenopettaja	hallinto ja opiskeluhoito
	-seuraan Wilmaa ja olen selvillä minua koskevista ajankohtaisista tapahtumista -tiedän, että minulla on oikeus saada jokaiselta opettajalta ja muulta henkilökunnalta opiskeluun tai elämäntilanteeseen liittyvää ohjausta -tiedän, että ryhmänohjaaja on lähiohjaajani, jonka puoleen voin kääntyä kaikenlaisissa asioissa - tiedän, miten opinto-ohjaajalle varataan aika ja varaan sen aina tarvittaessa - käyn säännöllisesti ryhmänohjauksessa - jos olen varannut ajan jollekin henkilölle enkä voikaan mennä sinne, ilmoitan siitä ajoissa	-keskustelen ryhmäni opiskelijoiden kanssa ja opettelen tuntemaan heidät - olen ryhmäni opiskelijoiden lähiohjaaja ja vastuussa heidän opintojensa seurannasta - keskustelen opiskelijan kanssa, mikäli tämä on saanut arvosanan K, P tai 4 ja ohjaan häntä niiden hoitamisessa - seuraan opiskelijoiden yo-tutkinto-oikeuden saavuttamista sekä ohjaan omalta osaltani heitä yo-asioissa - keskustelen jokaisen ryhmäni opiskelijan kanssa kahden kesken vähintään 1krt/lv - ohjaan opiskelijan opinto-ohjaajan/erityisopettajan/kuraattorin/psykologin/terveydenhoitajan luo, mikäli huoli herää - voin myös itse ottaa kyseisiin henkilöihin yhteyden <u>opiskelijan luvalla</u> ja varata opiskelijalle ajan (lupa tarvitaan, jos keskustelen terveydenhoitajan/kuraattorin/psykologin kanssa) - edistän oman ryhmäni esiin tuomia asioita - vastaan kodin ja koulun välisestä yhteydenpidosta oman ryhmäni osalta	- käyn kahdenkeskisiä keskusteluja ryhmieni opiskelijoiden kanssa - minulla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä ja toteutuksesta - vastaan ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta - toimin Ohjauksen vuosikellon mukaan (liite) - ohjaan opiskelijoitani lukio-opinnoissa ja seuraan niiden etenemistä - ohjaan opiskelijoitani ylioppilastutkintoon liittyvissä asioissa - otan vastaan yo-ilmoittautumiset ja tarkistan ne ennen kuin rehtori vielä tarkistaa ne - ohjaan opiskelijoitani ura- ja jatko-opintoihin liittyvissä asioissa - jos huoli herää jostakin opiskelijasta, kerron huoleni ryhmänohjaajalle - keskustelen säännöllisesti opiskelijoiden tilanteesta omien ryhmieni ryhmänohjaajien sekä erityisopettajien kanssa	- keskustelen opiskelijan kanssa, mikäli aiheutta ilmenee - kerron opintojakson alussa arvioinnin periaatteet ja muut opintojaksoon kuuluvat pelisäännöt - annan ohjausta oman aineeni opiskeluun - annan ohjausta oman aineeni opiskelutaitoihin - seuraan poissaoloja ja ilmoitan niistä tarvittaessa ryhmänohjaajalle - annan ohjausta oman aineeni etenemisjärjestyksestä - annan ohjausta ylioppilastutkintoon oman aineeni osalta - vastaan oman aineeni pedagogisesta tuesta ja tarvittaessa keskustelen erityisopettajan kanssa - jos huoli herää jostakin opiskelijasta, kerron huoleni ryhmänohjaajalle erityisopettaja - Tapaan opiskelijoita kahden kesken ja ohjaan heitä löytämään itselleen sopivia opiskelutekniikoita ja oppimisen tapoja - teen lukisoulonnan kaikille ykkösille ja tarvittaessa teen tarkemmat lukitestaukset - ohjaan ja neuvon opiskelijoita, joilla on lukivaikeus, löytämään omat	rehtori -keskustelen kahden kesken opiskelijan kanssa - opiskelijan on helppo tulla luokseni puhumaan erilaisista asioista - pidän opintotarjottimeen ja ylioppilastutkintoon liittyvät infotilaisuudet - tiedotan yo-tutkintoon liittyvistä asioista Wilmassa - tiedotan opintotarjottimeen liittyvistä asioista Wilmassa - varmistan osallistumisoikeudet yo-kokeisiin - tarkistan yo-ilmoittautumiset ennen kuin ne lähetetään YTL:lle - teen muualla suoritettujen opintojen hyväksiluvut koulusihteeri -ohjaan ja neuvon opiskelijoita Wilmaan, opintotukeen, opiskelutodistuksiin ja todistusjäljennöksiin liittyvissä asioissa - otan vastaan yo-arvosanojaan korottamaan tulevien yo-ilmoittautumiset ja neuvon heitä tässä opiskeluhoollon henkilöstö -ohjaan opiskelijoita näiden tarvitsemien palvelujen piiriin -ohjaan opiskelijaa tunnistamaan omat haasteensa (ylisuorittaminen, pelko, jännittäminen, yksinäisyys...) tutorit -toimin uusien opiskelijoiden vertaistukena ja osallistun lukion

				keinonsa edetä opinnoissa tälle vaikeissakin aineissa	esittelyihin ja muuhunkin koulun toimintaan
--	--	--	--	--	--

	opiskelija	ryhmänohjaaja	opinto-ohjaaja	aineenopettaja	hallinto ja opiskeluhoito
P U U T T U M I N E N	-kerron tuen tai avun tarpeeni ryhmänohjaajalle, joka alkaa hoitaa asiaa - tiedän keneltä voin pyytää apua ja ohjausta eri tilanteisiin	- tiedän, milloin opiskelijalla on tuen tarve, koska minulla on velvoite seurata opintojen etenemistä ja kysellä kuulumisia - alan selvittää opiskelijan asiaa tarkemmin, ensin opiskelijan kanssa (esim. poissaolot, myöhästymiset, opiskeluvälineiden puuttuminen, motivaation puute, kuormittuminen tai muu syy, joka vaatii selvittelyä) - otan yhteyttä kotiin soittamalla tai lähettämällä Wilma-viestin, tarvittaessa ehdotan palaveria koululle - konsultoin erityisopettajaa ja/tai opinto-ohjaajaa ja/tai aineenopettajaa ja yritän löytää sopivan auttamiskeinon heidän kanssaan - konsultoin opiskeluhoitoon kuuluvaa <u>opiskelijan luvalla</u> - kokoan tarvittaessa monialaisen opiskeluhoitoon yksilöpalaverin opiskelijan tilanteen selvittämiseksi	-jos opinnot eivät etene suunnitellusti, kutsun opiskelijan luokseni keskustelemaan ja mahdollisesti päivittämään opintosuunnitelmaansa - keskustelen opiskelijan tilanteesta ryhmänohjaajan kanssa, joka on yhteydessä kotiin - neuvon opiskelijaa lukion tukipalveluihin liittyvissä asioissa	-otan huoleni puheeksi opiskelijan ja ryhmänohjaajan kanssa -minulla on velvollisuus viedä tieto huolestani ensisijaisesti ryhmänohjaajalle ja tarvittaessa opolte tai erityisopettajalle - minulla on velvoite kirjata poissaolot säännöllisesti ja seurata niitä ja tarvittaessa puuttua niihin - mikäli poissaoloja kertyy liikaa, minun velvollisuuteni on ilmoittaa opintojakson olevan vaarassa keskeytyä (en voi antaa arvosanaa K jos en ole ensin varoittanut)	rehtori - seuran opiskelijoiden etenemistä opinnoissaan - seuran poissaolomääriä - kutsuttuna osallistun opiskeluhoitopalaveriin - osallistun tarvittaessa toimenpiteistä päättämiseen opiskeluhoitoon henkilöstö -ohjaan opiskelijan tarvittaessa hakemaan apua tai tukea ryhmänohjaajalta, erityisopettajalta tai opinto-ohjaajalta - ohjaan opiskelijan tarvittaessa eteenpäin hänen tarvitsemiensa palvelujen piiriin -tapaan opiskelijaa säännöllisesti niin pitkään kuin se on tarpeen

	opiskelija	ryhmänohjaaja	opinto-ohjaaja	aineenopettaja	hallinto ja opiskeluhuollon henkilöstö
R A T K A I S U T	-ymmärrän tilanteeni ja ratkaisujen välttämättömyyden	- kutsun koolle palaverin, jossa katsotaan opiskelijan tilanne ja päätetään toimenpiteistä. - Kutsun kokoukseen opiskelijan tilanteen kannalta olennaiset henkilöt ja opiskelijan vanhemmat. Pyydän tarvittaessa myös rehtorin mukaan. - toimenpiteitä voivat olla esim. opiskeluajan pidentäminen, ammatilliseen koulutukseen siirtyminen, opiskeluhuollon palvelujen piiriin hakeutuminen, määräaikainen tehostettuun seurantaan siirtyminen tai lääkärin myöntämä sairausloma - tiedotan opiskelijan vanhemmille tehdyistä ratkaisuista ja suunnitelmista, mikäli he eivät ole olleet mukana asioista päätettäessä.	-päivitän opiskelijan kanssa opintosuunnitelman esim. opiskeluajan pidentämisen takia -teen yhteistyötä vastaanottavan oppilaitoksen kanssa, mikäli lukio-opinnot keskeytyvät	- olen tarvittaessa mukana opiskelijan tilanteen vaatimista jatkotoimista päätettäessä	Rehtori - olen tarvittaessa mukana opiskelijan tilanteen vaatimista jatkotoimista päätettäessä - otan opiskelijan asian hoidettavakseni, mikäli hänen tilanteensa sitä vaatii Koulusihteeri -laitan opiskelijarekisteriin väliaikaisen keskeytyksen ajankohdan tai lukio-opintojen keskeyttämisen ajankohdan -poistan opiskelijan valinnat keskeytyksen tai keskeytyksen jälkeiseltä ajalta Opiskeluhuollon henkilöstö -olen tarvittaessa mukana opiskelijan tilanteen vaatimista jatkotoimista päätettäessä

Opinto-ohjauksen vuosikello Porin lukio

1. periodi	1. vuoden opiskelijat: - ryhmäytyminen (myös ryhmänohjaaja ja tutorit) - orientaatio lukio-opintoihin - tukipalveluista tiedottaminen - alustava yo-, jatko-opinto- ja urasuunnitelma 1. vuoden valinnat (HOPS) - OP1-opintojakso - alustava esivalintatarjotin 4. vuoden opiskelijat: - ohjaus jatko-opintoihin hakeutumisessa
2. periodi	2. vuoden opiskelijat: - ohjaus yo-kirjoituksiin - alustava esivalintatarjotin - yo-ilmoittautumisten vastaanottaminen ja tarkistus - yo-kirjoitusinfo kevään kirjoittajille (rehtori) 3. vuoden opiskelijat: - jatko-opinto- ja urasuunnitelman tarkentaminen - jatko-opintotapahtumat - yo-kirjoitusinfo kevään kirjoittajille (rehtori) - yo-ilmoittautumisten vastaanottaminen ja tarkistus - OP2-opintojakso - ohjaus jatko-opintoihin hakeutumisessa
3. periodi	1. vuoden opiskelijat: - Esivalintatarjotin: päivitys 2. vuoden opiskelijat: - Esivalintatarjotin: päivitys - yo-info kevään kirjoittajille (rehtori) 3. ja 4. vuoden opiskelijat: - jatko-opintotapahtumat

	• ohjaus jatko-opintoihin hakeutumisessa • yo-kirjoitusinfo kevään kirjoittajille (rehtori)
4. periodi	1. vuoden opiskelijat: • orientoituminen yo-kirjoituksiin ja alustava yo-suunnitelma 2. vuoden opiskelijat: • päivitetty jatko-opinto- ja urasuunnitelma • yo-kirjoitussuunnitelman täsmentäminen • OP2-opintojakso 3. ja 4. vuoden opiskelijat: • ohjaus jatko-opintoihin hakeutumisessa
5. periodi	1. vuoden opiskelijat: • 2. vuoden valintojen tarkistaminen (HOPS) 2. vuoden opiskelijat: • 3. vuoden valintojen tarkistaminen (HOPS) • yo-kirjoitusinfo syksyn kirjoittajille (rehtori) • yo-ilmoittautumisten vastaanottaminen ja tarkistus

RYHMÄNOHJAAJAN OPAS

Porin lukio

Sisällysluettelo

Ryhmänohjaajan tehtävät lukion ohjaustoiminnassa	42
Huolenpito	42
Puuttuminen	42
Ratkaisut	42
Ryhmänohjaajan tehtävät lukion opiskeluhuollossa	43
Huolenpito	43
Puuttuminen	43
Ratkaisut	43
Ryhmänohjaajan muistilista	44
Uuden periodin alkaessa	44
Kerran viikossa	44
Periodin jälkeen arvioinnin valmistuttua	45
Ykkösten ryhmänohjaaja	45
Opintojen etenemisen seuranta	46

Ryhmänohjaajan tehtävät lukion ohjaustoiminnassa

Huolenpito

- keskustelen ryhmäni opiskelijoiden kanssa ja opettelen tuntemaan heidät
- olen ryhmäni opiskelijoiden lähiohjaaja ja vastuussa heidän opintojensa seurannasta
- keskustelen opiskelijan kanssa, mikäli tämä on saanut arvosanan K, P tai 4 ja ohjaan häntä niiden hoitamisessa
- seuraan opiskelijoiden yo-tutkinto-oikeuden saavuttamista sekä ohjaan omalta osaltani heitä yo-asioissa
- keskustelen jokaisen ryhmäni opiskelijan kanssa kahden kesken vähintään 1krt/lv
- ohjaan opiskelijan opinto-ohjaajan/erityisopettajan/kuraattorin/psykologin /terveydenhoitajan luo, mikäli huoli herää
- voin myös itse ottaa kyseisiin henkilöihin yhteyden opiskelijan luvalla ja varata opiskelijalle ajan (lupa tarvitaan, jos keskustelen terveydenhoitajan/kuraattorin/psykologin kanssa)
- edistän oman ryhmäni esiin tuomia asioita
- vastaan kodin ja koulun välisestä yhteydenpidosta oman ryhmäni osalta

Puuttuminen

- tiedän, milloin opiskelijalla on tuen tarve, koska minulla on velvoite seurata opintojen etenemistä ja kysellä kuulumisia
- alan selvittää opiskelijan asiaa tarkemmin, ensin opiskelijan kanssa (esim. poissaolot, myöhästymiset, opiskeluvälineiden puuttuminen, motivaation puute, kuormittuminen tai muu syy, joka vaatii selvittelyä)
- otan yhteyttä kotiin soittamalla tai lähettämällä Wilma-viestin, tarvittaessa ehdotan palaveria koululle
- konsultoin erityisopettajaa ja/tai opinto-ohjaajaa ja/tai aineenopettajaa ja yritän löytää sopivan auttamiskeinon heidän kanssaan
- konsultoin opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluvaa opiskelijan luvalla
- kokoan tarvittaessa monialaisen opiskeluhoollon yksilöpalaverin opiskelijan tilanteen selvittämiseksi

Ratkaisut

- kutsun koolle palaverin, jossa katsotaan opiskelijan tilanne ja päätetään toimenpiteistä. Kutsun kokoukseen opiskelijan tilanteen kannalta olennaiset henkilöt ja opiskelijan vanhemmat. Pyydän tarvittaessa myös rehtorin mukaan.
- toimenpiteitä voivat olla esim. opiskeluajan pidentäminen, ammatilliseen koulutukseen siirtyminen, opiskeluhoollon palvelujen piiriin hakeutuminen, määräaikainen tehostettuun seurantaan siirtyminen tai lääkärin myöntämä sairausloma
- tiedotan opiskelijan vanhemmille tehdyistä ratkaisuista ja suunnitelmista, mikäli he eivät ole olleet mukana asioista päätettäessä.

Ryhmänohjaajan tehtävät lukion opiskeluhuollossa

Huolenpito

- olen selvillä siitä, mitä oman ryhmäni opiskelijoille kuuluu
- keskustelen vapaamuotoisesti opiskelijoitteni kanssa eri tilanteissa
- seuraan tarkasti poissaoloja ja puutun niihin
- seuraan ryhmäni opiskelijoiden opintojen etenemistä ja keskustelen opiskelijan kanssa arvosanoista K, P ja 4
- tiedän, kuka on ryhmänohjaajien edustajia Lukion hyvinvointiryhmässä ja voin hänen kauttaan viedä asioita sinne
- tiedän, mistä löydän tarvittaessa tietoa opiskeluhuollon palveluista

Puuttuminen

- kun näen, että keskustelut opiskelijan kanssa eivät enää riitä, otan yhteyttä huoltajaan
- keskustelen tilanteesta huoltajan kanssa ja tarvittaessa järjestän koululle palaverin, jossa ovat mukana opiskelija, huoltaja ja mahdollisesti muita henkilöitä
- mikäli palaveriin kutsutaan kuraattori, psykologi tai terveydenhoitaja, kyseessä on moniammatillinen yksilöllinen opiskeluhuollon palaveri, josta tehdään opiskeluhoitokertomus
- keskustelen opiskelijan tilanteesta opinto-ohjaajan, aineenopettajan ja/tai rehtorin kanssa
- osaan neuvoa oman ryhmäni opiskelijoita hakeutumaan opiskeluhuollon palveluihin
- teen tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen

Ratkaisut

- opiskelijan tilanteesta riippuu, keitä häntä koskevien ratkaisujen ja jatkosuunnitelmien tekemisessä on mukana
- kukin seuraa roolinsa mukaisesti, sitoutuuko opiskelija tehtyihin ratkaisuihin ja toimiiko hän yhdessä sovitun suunnitelman mukaisesti
- mikäli opiskelijan tilanne ei parane, asia viedään tietoon huoltajalle, rehtorille ja mahdollisesti muille toimijoille
- ryhmänohjaajana minun tulee olla ryhmäni opiskelijoiden osalta selvillä tehdyistä ratkaisuista ja seurata tehtyjen suunnitelmien toteutumista ja alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden kohdalla informoida huoltajia
- terveydenhoitajana, kuraattorina tai psykologina tarjoan opiskelijalle mahdollisuutta tapaamiseen, mikäli tämä on eroamassa lukiosta. Mahdollisesti saatan hänet seuraavan oppilaitoksen opiskeluterveydenhuollon tai opiskeluhuollon palvelujen piiriin.
- opiskeluhuollon tuki ja ohjaus on käytettävissä kurinpitörajoitusten tai opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä.

Ryhmänohjaajan muistilista

Uuden periodin alkaessa

1. Tarkista, että kaikilla ryhmäsi opiskelijoilla on valintoja.
ykkösillä vähintään 5 kurssia/opintojaksoa

muilla voi olla vähemmänkin (etenkin kolmosilla)
2. Ovatko kaikki ryhmäsi opiskelijat olleet ensimmäisillä oppitunneilla?
Jos joku ei ole ollut, ota selvää mistä on kysymys.

Tarvittaessa ota yhteys kotiin.
3. Ovatko kaikki koeviikolla sairaana olleet selvittäneet sairauspoissaolonsa opettajalle viipymättä
(viimeistään 7 päivän aikana koepäivästä lukien)?
Patista ja kerro mitä seuraa.
4. Jos ryhmässäsi on erityistapauksia, kerro niistä heitä opettaville opettajille. Mitä pitää tietää ja miten pitää suhtautua ja menetellä?

Kerran viikossa

Tsekkaa ryhmäsi poissaolot ja puutu niihin.

Jos puhe ei auta tai opiskelija ei vastaa sinulle, ota yhteyttä kotiin.

Heti kun huolestut, puhu opon/kuraattorin/psykologin/erityisopettajan/opiskeluhuollosta vastaavan kanssa.

Tarvittaessa kutsu koolle muutaman ihmisen palaveri (opiskelijan kanssa ja/tai ilman). **Jos puhut opiskelijan asioista kuraattorin, psykologin tai terveydenhoitajan kanssa, olisi suositeltavaa, että sinulla olisi opiskelijan lupa (alaikäisellä huoltajan lupa).** Jos puhut opiskelijaa opettavien opettajien kanssa, lupaa ei tarvita.

Käsiemme läpi ei saa päästä opiskelijoita, jotka eivät käytännöllisesti katsoen käy koulua jossain jaksossa lainkaan.

Kun jollekin on kertynyt 4 poissaoloa joltakin opintojaksolta, puhu asianomaisen kanssa ja harkintasi mukaan soita kotiin. Puhu myös opintojakson opettajan kanssa, voitte yhdessä sopia, kumpi ryhtyy toimeen. Yritetään välttää tilanteen luisuminen P- tai K-arvosanaan asti.

Onko jollekin opiskelijalle tullut K jo jakson aikana? Miksi?

Periodin jälkeen arvioinnin valmistuttua

1. Tsekkaa K:t.

Mistä syystä K on tullut?

Onko niitä useampi?

Keskustele ensin opiskelijan kanssa, ota sitten yhteys kotiin.

2. Tsekkaa P:t.

Ovatko kaikki P:n saaneet tietoisia siitä, että P pitää hoitaa kuntoon viimeistään jakson uusintapäivänä?

Onko kokeesta poissaolo ollut syynä P-arvosanaan? Onko opiskelija selvittänyt poissaolonsa asianmukaisesti viikon sisällä koepäivästä lukien?

3. Tsekkaa neloset.

Ovatko uusintoihin ja niihin ilmoittautumiseen liittyvät pelisäännöt opiskelijan tiedossa?

Onko nelosia useassa aineessa? Neuvonpito opon ja/tai erityisopettajan kanssa. Mihin toimiin ryhdytään?

4. Tsekkaa kertyneiden arvosanojen määrä.

Jos periodin aikana on tullut 4-8 suoritusta, tilanne on normaali.

Seuraa myös kokonaiskertymää (apuna viimeisen sivun taulukko).

Ykkösten ryhmänohjaaja

"In my group everybody is somebody."

Opettele tuntemaan oman ryhmäsi opiskelijat nimeltä 1. jakson aikana.

Kiinnitä huomiota yksinäisiin.

Anna huomiotasi muualta Poriin muuttaneille opiskelijoille.

Seuraa erityisen tarkasti yksin asuvia.

Haastattele omat opiskelijasi kolmen ensimmäisen periodin aikana.

Olet tärkeä tekijä uusien ykkösten ryhmäyttämisessä ja olet mukana esim. tutorien järjestämissä tapahtumissa.

Opintojen etenemisen seuranta

Alla olevan taulukon avulla pääset seuraamaan, onko opiskelija edennyt sopivaa tahtia opinnoissaan. Voit katsoa, kuinka monta kurssia/opintopistettä hänellä pitää olla suoritettuna eri periodien jälkeen, jotta hän saa lukion suoritetuksi kolmessa /neljässä vuodessa.

3-vuotinen suunnitelma

1. vuosi

	opintopistettä			opintopistettä
1. periodin jälkeen	12		1. periodin jälkeen	8
2. periodin jälkeen	24		2. periodin jälkeen	16
3. periodin jälkeen	36		3. periodin jälkeen	24
4. periodin jälkeen	48		4. periodin jälkeen	34
5. periodin jälkeen	58		5. periodin jälkeen	42

4-vuotinen suunnitelma

1. vuosi

2. vuosi

	kurssia/opintopistettä			kurssia/opintopistettä
1. periodin jälkeen	35 / 70		1. periodin jälkeen	25 / 50
2. periodin jälkeen	41 / 82		2. periodin jälkeen	29 / 58
3. periodin jälkeen	46 / 92		3. periodin jälkeen	33 / 66
4. periodin jälkeen	52 / 104		4. periodin jälkeen	37 / 74
5. periodin jälkeen	58 / 116		5. periodin jälkeen	41 / 82

2. vuosi

3. vuosi

	kurssia/opintopistettä			kurssia/opintopistettä
1. periodin jälkeen	64 / 128		1. periodin jälkeen	46 / 92
2. periodin jälkeen	70 / 140		2. periodin jälkeen	50 / 100
3. periodin jälkeen	75 / 150		3. periodin jälkeen	54 / 108
			4. periodin jälkeen	59 / 118
			5. periodin jälkeen	63 / 126

4. vuosi

	kurssia/opintopistettä
1. periodin jälkeen	67 / 134
2. periodin jälkeen	72 / 144
3. periodin jälkeen	75 / 150

Milloin pitää huolestua?

1. Jos opiskelijalla on opintokirjassaan nelosia useissa aineissa.
2. Jos opiskelija on saanut jostakin opintojaksosta merkinnän K. Arvosana K ei anna oikeutta uusintakokeeseen eikä itsenäiseen suoritukseen, vaan opintojakso on käytävä uudestaan.
3. Arvosana P (puutteellinen) muuttuu arvosanaksi K, mikäli opiskelija ei suorita puuttuvia osia viimeistään uusintapäivänä.
4. Jos opiskelijan kurssikertymä on pienempi kuin yllä olevassa taulukossa on esitetty.

Liite 4 Ryhmänohjaajan haastattelupohja

Ykkösten haastatteluun kysymyksiä:

1. Miten menee? Mitä teet vapaa-ajallasi, mitä harrastat?
2. Miten 1. ja 2. jakson opiskelu on mielestäsi sujunut?
3. Miten kaverisuhteet ovat kehittyneet lukion aikana? Oletko saanut uusia kavereita?
4. Mitä odotuksia sinulla oli lukio-opiskelusta ja miten odotukset täyttyivät kahdessa ensimmäisessä jaksossa?
5. Oliko lukio ykkösvalintasi, kun mietit opiskelupaikkoja peruskoulussa?
6. Miten 1. ja 2. jakson koodiviikko mielestäsi meni? Risut ja ruusut?
7. Ovatko tietokone ja oppikirjat toimineet?
8. Miten ryhmänohjaus on mielestäsi toiminut?
9. Oletko saanut apua opiskelusi ongelmakohtissa tarvittaessa?
10. Miten olet jaksanut henkisesti ja fyysisesti lukio-opiskelun alkuvaiheessa? Oletko ollut tavanomaista väsyneempi tai onko sinulla ollut jaksamisongelmia?
11. Miten saat varattua ajan opolle, terveydenhoitajalle, kuraattorille tai koulupsykologille tarvittaessa?